

Nieuwe minimumdoelen 1ste graad en 7de leerjaar HO

PROVINCIAAL
ONDERWIJS
VLAANDEREN

Context (cf. conceptnota)

- ▶ Nieuwe minimumdoelen tweede-derde graad: werkwijze en inhoudelijke klemtonen hebben impact op minimumdoelen eerste graad
- ▶ Nieuwe minimumdoelen 7de leerjaar gericht op hoger onderwijs:
 - ▶ In lijn met de minimumdoelen tweede-derde graad
 - ▶ Modernisering 7de leerjaar start op 1/9/2025

Opzet (cf. conceptnota)

- ▶ Minimumdoelen met een hoog ambitieniveau
- ▶ Doordachte keuzes maken en prioriteiten stellen rekening houdend met eigenheid en profilering van structuuronderdelen (A-stroom, B-stroom, 7de leerjaar HO)
- ▶ Rekening houdend met werkwijze minimumdoelen tweede-derde graad (gehanteerde methodiek, omvang, gedetailleerdheid, haalbaarheid)
- ▶ Voorzien in de benodigde ruimte voor het eigen pedagogisch project en de, in beginsel, verzoenbaarheid ermee

Aanpak (cf. conceptnota)

- Ambitieuze minimumdoelen: ambitieniveau nieuwe minimumdoelen eerste graad is gelijkwaardig aan huidige eindtermen eerste graad
- Conform kaderdecreet onderwijsdoelen:
 - 16 sleutelcompetenties; enkele sleutelcompetenties kunnen leeg blijven
 - Eén set minimumdoelen voor A-stroom, één set voor B-stroom, met uitbreidingsdoelen Nederlands en basisgeletterdheid
 - Sobere, duidelijke, competentiegerichte, evalueerbare minimumdoelen
- Reductie en versobering vertrekkend van de huidige eindtermen, maar met behoud van het ambitieniveau
- Focus op sleutelcompetenties 2, 3 en 6

Werkwijze (cf. conceptnota)

- Overkoepelende commissie (onderwijsverstrekkers + AHOVOKS)
 - Haalbaarheid bewaken
 - Voorstellen ter reductie en versobering naar OC
 - Beslissen in geval van niet-consensus, rekening houdend met de geformuleerde standpunten in de ontwikkelcommissie
- Ontwikkelcommissies (leraren, specialisten hoger onderwijs, onderwijsverstrekkers)
 - Bespreking voorstellen minimumdoelen
 - Bespreking formele tussentijdse feedback
- Valideringscommissie (inspecteurs + specialisten hoger onderwijs)
 - Evalueerbaarheid, coherentie, consistentie

Proces (1)

- Voorstel van minimumdoelen wordt geformuleerd door de onderwijsverstrekkers en aan de ontwikkelcommissies bezorgd
 - Minimumdoelen met onderliggende kenniselementen, voetnoot en voorstel memorie (waar relevant)
 - Conform principes conceptnota, in lijn met werkwijze minimumdoelen tweede-derde graad
 - Eerste graad: gebaseerd op huidige eindtermen en in een leerlijn met de tweede-derde graad
- De ontwikkelcommissies bespreken de voorstellen en passen ze in consensus aan (herformuleringen, schrappingen, toevoegingen)
- Consensus voor alle sleutelcompetenties

Proces (2)

- Resultaat van die bespreking gaat naar de valideringscommissie
- De valideringscommissie bezorgt haar feedback aan de ontwikkelcommissie
- De ontwikkelcommissie
 - bespreekt de suggesties, opmerkingen en vragen van de valideringscommissie
 - overlegt over waar wordt op ingegaan en waarop niet
 - formuleert in consensus haar antwoord aan de valideringscommissie
- De valideringscommissie gaat over tot finale validering

Opbouw minimumdoelen(1)

Kennis

- Zoveel mogelijk geïntegreerd in doelzin
- Indien nodig apart geëxpliciteerd in bijkomende afbakening: aanvulling of precisering van elementen die niet noodzakelijk uit doelzin blijken, maar van belang zijn om doelzin te realiseren
- **09.02 De leerlingen beschrijven kenmerken van fysischgeografische en sociaalgeografische landschapsvormende lagen.**
- **06.26 De leerlingen leggen uit hoe stofomzettingen, stofuitwisselingen en energieomzettingen het functioneren van de mens en dieren mogelijk maken.**
 - Onderliggende (kennis)elementen:
 - Transport in een organisme
 - Ademhalingsstelsel, spijsverteringsstelsel, bloedvatenstelsel

Nieuw minimumdoel	Huidige eindterm
<p>02.10 De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.</p> <p>Onderliggende (kennis)elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Klanken: lange en korte klinkers - Onderscheid klank- en schriftbeeld - Samenstellingen en afleidingen: voorvoegsel, achtervoegsel, meervoud/enkelvoud, verkleinwoord, stam, uitgang - Werkwoordstijden: onvoltooid tegenwoordige tijd, voltooid tegenwoordige tijd, onvoltooid verleden tijd, voltooid verleden tijd, onvoltooid toekomstige tijd; imperatief - Woordsoorten: zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord, werkwoord, voornaamwoord (zelfstandig, bijvoeglijk, persoonlijk, bezittelijk, aanwijzend, vragend), lidwoord, voegwoord, voorzetsel, telwoord, bijwoord, tussenwerpsel - Zinsdelen: onderwerp, gezegde (doen- en zijn-relatie), persoonsvorm, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, bijwoordelijke bepaling - Zinssoorten: ontkennende/bevestigende zinnen, mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen, enkelvoudige en samengestelde zinnen - Betekenisrelaties: synoniem, homoniem, letterlijk/figuurlijk - Beeldspraak en vergelijking - Spelling van woorden met vast en veranderlijk woordbeeld - Hoofdletters - Interpunctietekens: punt, komma, vraagteken, uitroepeteken, dubbele punt, spatie, aanhalingsteken - Congruentie - Diakritische tekens: trema, koppelteken en apostrof <p>Alle noodzakelijke kenselementen om het minimumdoel te bereiken, blijven opgenomen. Het ambitieniveau blijft bewaard.</p>	<p>02.09 De leerlingen gebruiken het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van het Standaardnederlands als taalsysteem ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.</p> <p>Feitenkennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samenstellingen en afleidingen: voorvoegsel, achtervoegsel, meervoud/enkelvoud, verkleinwoord, stam, uitgang - Werkwoordstijden: onvoltooid tegenwoordige tijd, voltooid tegenwoordige tijd, onvoltooid verleden tijd, voltooid verleden tijd, onvoltooid toekomstige tijd - Woordsoorten: zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord, werkwoord, voornaamwoord (zelfstandig, bijvoeglijk, wederkerend, wederkerig, onbepaald, persoonlijk, bezittelijk, betrekkelijk, aanwijzend, vragend), lidwoord (bepaald, onbepaald, ontkennend), voegwoord, voorzetsel, telwoord (bepaald, onbepaald, hoofdtelwoord, rangtelwoord), bijwoord, tussenwerpsel - Zinsdelen: onderwerp, persoonsvorm, gezegde, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, voorzetselvoorwerp, handelend voorwerp, bijwoordelijke bepaling - Zinssoorten: ontkennende/bevestigende zinnen, mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen, actieve en passieve zinnen, enkelvoudige en samengestelde zinnen (onderschikking en nevenschikking) - Betekenisrelaties: synoniem, homoniem, letterlijk/figuurlijk - Beeldspraak en vergelijking <p>Conceptuele kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onderscheid klank- en schriftbeeld - Samenstellingen en afleidingen: voorvoegsel, achtervoegsel, meervoud/enkelvoud, verkleinwoord, stam, uitgang - Werkwoordstijden: onvoltooid tegenwoordige tijd, voltooid tegenwoordige tijd, onvoltooid verleden tijd, voltooid verleden tijd, onvoltooid toekomstige tijd - Woordsoorten: zelfstandig naamwoord, bijvoeglijk naamwoord, werkwoord, voornaamwoord (zelfstandig, bijvoeglijk, wederkerend, wederkerig, onbepaald, persoonlijk, bezittelijk, betrekkelijk, aanwijzend, vragend), lidwoord (bepaald, onbepaald, ontkennend), voegwoord, voorzetsel, telwoord (bepaald, onbepaald, hoofdtelwoord, rangtelwoord), bijwoord, tussenwerpsel - Zinsdelen: onderwerp, persoonsvorm, gezegde, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, voorzetselvoorwerp, handelend voorwerp, bijwoordelijke bepaling - Zinssoorten: ontkennende/bevestigende zinnen, mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen, actieve en passieve zinnen, enkelvoudige en samengestelde zinnen (onderschikking en nevenschikking) - Betekenisrelaties: synoniem, homoniem, letterlijk/figuurlijk - Beeldspraak en vergelijking <p>Procedurele kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spelling van woorden met vast woordbeeld: klankzuivere woorden en hoogfrequente niet-klankzuivere woorden - Spelling van woorden met veranderlijk woordbeeld: werkwoorden, klinker in open/gesloten lettergreep, verdubbeling medeklinker, niet-klankzuivere eindletter - Hoofdletters - Interpunctietekens: punt, komma, vraagteken, uitroepeteken, dubbele punt, spatie, aanhalingsteken - Congruentie - Diakritische tekens: trema, koppelteken en apostrof - Uitspraaktekens zoals accenttekens <p>Beheersingsniveau toepassen</p>

Opbouw minimumdoelen (2)

Zoals-constructies

- Opgenomen in de memorie om bepaalde minimumdoelen te concretiseren of te verduidelijken
- De constructie is illustratief en kan de gebruiker verder op weg helpen

➤ 05.01 De leerlingen gaan respectvol en constructief met anderen in interactie rekening houdend met elkaars grenzen.

Memorie:

Respectvol en constructief met anderen in interactie gaan zoals

- rekening houden met de opvattingen, de fysieke en mentale grenzen en de emoties van anderen;
- grenzen herkennen en bewaken;
- reageren tegen grensoverschrijdend gedrag;
- samenwerken en actief bijdragen aan de uitwerking van een gezamenlijk resultaat;
- omgaan met emoties in verschillende situaties;
- respect tonen voor relationele en seksuele integriteit;
- sociaal vaardig interageren in informele en formele relaties.

Opbouw minimumdoelen (3)

Samen nemen of opsplitsen van minimumdoelen

- In sommige gevallen is een huidige eindterm opgesplitst in meerdere minimumdoelen

06.02 De leerlingen zetten rationale getallen om van de ene naar de andere voorstellingswijze: decimale vorm, breuk en procent.

06.03 De leerlingen ordenen rationale getallen.

Onderliggende (kennis)elementen:

- Getallen
- Symbolen $=, \neq, <, >, \leq, \geq$

06.3 De leerlingen ordenen natuurlijke, gehele en rationale getallen.

Met inbegrip van kennis

* Feitenkennis

- Symbolen $<, >, \leq, \geq, =$

* Conceptuele kennis

- Getallen

- Verband tussen decimale vorm, breuk en procent

* Procedurele kennis

- Omzetting tussen verschillende vormen van een getal met en zonder ICT

Met inbegrip van context

* De eindterm wordt zowel met als zonder context gerealiseerd.

Met inbegrip van dimensies eindterm

Cognitieve dimensie: beheersingsniveau analyseren

- In een aantal gevallen zijn huidige eindtermen samengenomen in één nieuw minimumdoel met onderliggende (kennis)elementen.

Ambitieniveau minimumdoelen

Het ambitieniveau is bewaard gebleven

- Cf. opgesplitste/samengenomen minimumdoelen wiskunde (eerder voorbeeld)
- Cf. onderliggende (kennis)elementen Nederlands (eerder voorbeeld)
- Cf. minimumvereisten voor spreken en schrijven Nederlands
- Cf. onderliggende (kennis)elementen Engels/Frans en richtsnoer ERK

Nieuw minimumdoel	Huidige eindterm
<p>02.05 De leerlingen spreken en schrijven doelgericht.</p> <p>Minimumvereisten voor productie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eenvoudige, herkenbare tekststructuur - Redelijk herkenbare samenhang - Gepast taalgebruik - Gepast register - Concrete inhoud - Grote variatie aan tekstsoorten <p>Bijkomend voor schriftelijke productie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gepaste lay-out - Verzorgd taalgebruik met aandacht voor Standaardnederlands, spelling, interpunctie, woordkeuze, zinsbouw, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid <p>Bijkomend voor mondelinge productie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verzorgd taalgebruik met aandacht voor Standaardnederlands, uitspraak, intonatie, woordkeuze, zinsbouw, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid - Gepaste lichaamstaal - Met behulp van ondersteunende middelen <p><i>Alle noodzakelijke kenniselementen om het minimumdoel te bereiken, blijven opgenomen.</i></p> <p><i>Geen herhaling; minimumdoelen worden in samenhang gelezen. Strategieën worden in een afzonderlijk minimumdoel opgenomen (cf. 2de-3de graad).</i></p> <p><i>Het ambitieniveau blijft bewaard.</i></p>	<p>02.6 De leerlingen produceren schriftelijke en mondelinge teksten in functie van doelgerichte communicatie.</p> <p>Met inbegrip van kennis</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis - Woordenschat: frequente woorden, eenvoudig figuurlijk taalgebruik * Conceptuele kennis - Tekststructuur, titels, benadrukte woorden, lay-out, afbeeldingen, structuuraanduiders (signaalwoorden en verwijswaarden) - Taalgedragsconventies en registers - Effecten van non-verbaal gedrag (mondelinge productie) * Procedurele kennis - Strategieën: tekststructuur, lay-out, structuuraanduiders, titels en benadrukte woorden gebruiken, rekening houden met spreek- en schrijfdoel, voorkennis activeren, rekening houden met ontvanger (zoals het gepast inzetten van lichaamstaal), talige hulpmiddelen gebruiken - Gebruik van taalgedragsconventies en registers - Functioneel gebruik van elementen uit eindterm 2.9 <p>Met inbegrip van tekstkenmerken</p> <ul style="list-style-type: none"> * Eenvoudige, herkenbare tekststructuur * Redelijk herkenbare samenhang * Concrete inhoud * Gepast register (afgestemd op doel en doelpubliek) * Tekstsoorten: informatief, persuasief, opiniërend, prescriptief, narratief <p>(bijkomend voor schriftelijke productie)</p> <ul style="list-style-type: none"> * Verzorgd taalgebruik met aandacht voor woordkeuze, spelling, zinsbouw, interpunctie, Standaardnederlands, helderheid, adequaatheid, vormcorrectheid en vlotheid * Verzorgde, gepaste lay-out <p>(bijkomend voor mondelinge productie)</p> <ul style="list-style-type: none"> * Verzorgd taalgebruik met aandacht voor uitspraak, woordkeuze, zinsbouw, Standaardnederlands, helderheid, adequaatheid, correctheid en vlotheid * Gepaste, niet-storende lichaamstaal <p>Met inbegrip van dimensies eindterm</p> <p>Cognitieve dimensie: beheersingsniveau creëren</p>

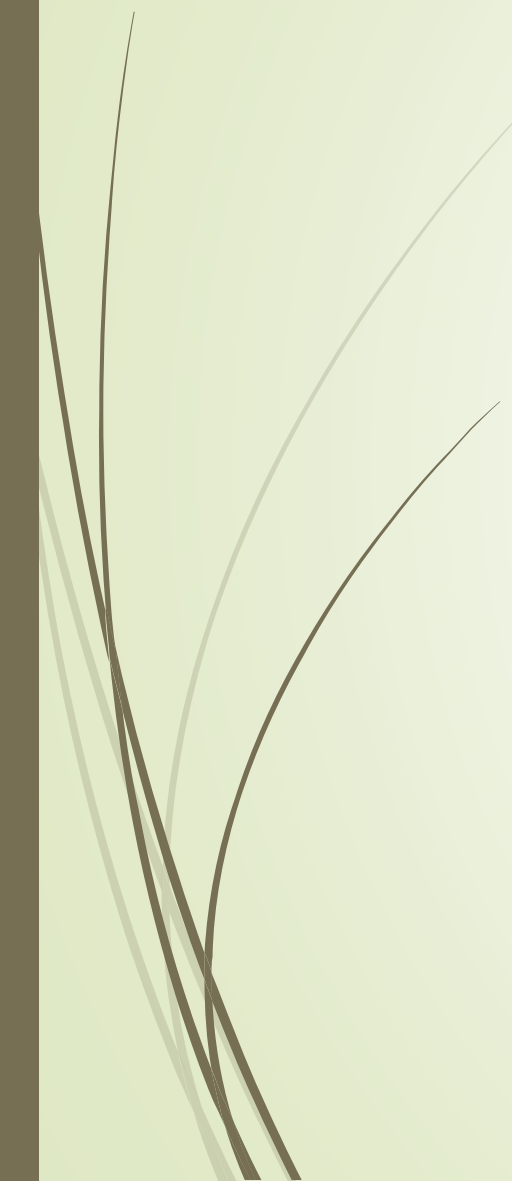
Nieuw minimumdoel	Huidige eindterm
<p>03.07 De leerlingen passen inzicht in het taalsysteem toe ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.</p> <p>Onderliggende (kennis)elementen: Onderstaande elementen gelden voor het Frans én het Engels, tenzij gespecificeerd dat ze enkel voor het Frans of het Engels gelden door de aanduiding van respectievelijk [F] of [E].</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uitspraak van klanken en klankencombinaties - Intonatie, ritme en woordklemtoon - Articulatie, relatie klank- en schriftbeeld - Zelfstandige naamwoorden: getal, genus [F] - Congruentie: onderwerp-persoonsvorm, bijvoeglijk naamwoord-zelfstandig naamwoord [F], voltooid deelwoord met être [F] - Lidwoorden - Voornaamwoorden: persoonlijk als onderwerp en als lijdend [F] en meewerkend [F] voorwerp; plaats van het persoonlijk voornaamwoord; aanwijzend, bezittelijk, vragend - Frequente hoofd- en rangtelwoorden - Bijvoeglijke naamwoorden: meervoud [F], vrouwelijk [F], plaats, trappen van vergelijking - Werkwoorden: indicatif [F], impératif [F], infinitif [F], conditionnel de politesse [F]; présent [F], passé récent [F], passé composé [F], imparfait [F], futur proche [F], infinitive [E], imperative [E]; present simple [E], present continuous [E], simple past [E], simple future [E]; regelmatige en frequente onregelmatige werkwoorden, les verbes pronominaux [F] - Frequente voorzetsels - Frequente nevenschikkende en hoogfrequente onderschikkende voegwoorden - Ontkennende/bevestigende zinnen; mededelende/vragende/bevelende/ uitroepende zinnen - Spelling van in te zetten woorden <p>Richtsnoer ERK: A2</p> <p>Alle noodzakelijke kenniselementen om het minimumdoel te bereiken, blijven opgenomen. Het ambitieniveau blijft bewaard.</p>	<p>03.7 De leerlingen gebruiken het inzicht in de belangrijkste regels en kenmerken van vreemde talen als taalsystemen ter ondersteuning van hun communicatieve handelingen.</p> <p>Met inbegrip van kennis ([F] = bijkomend/specifiek voor Frans; [E] = bijkomend/specifiek voor Engels)</p> <ul style="list-style-type: none"> * Feitenkennis <ul style="list-style-type: none"> - Betekenissen van woorden uit een elementair repertoire * Conceptuele kennis <ul style="list-style-type: none"> - Relatie klank- en schriftbeeld - Zelfstandige naamwoorden: getal, genus [F] - Lidwoorden: bepaald, onbepaald, samengetrokken [F], delend [F], vervanging door <i>de</i> na hoeveelheid en ontkenning [F] - Voornaamwoorden: persoonlijk (als onderwerp en als lijdend [F] en meewerkend [F] voorwerp), aanwijzend, bezittelijk, vragend - Frequente hoofd- en rangtelwoorden - Bijvoeglijke naamwoorden: meervoud [F], vrouwelijk [F], <i>tout</i> [F], plaats, vergrotende trap, overtreffende trap - Werkwoorden: <i>indicatif</i> [F], <i>impératif</i> [F], <i>infinitif</i> [F], <i>conditionnel de politesse</i> [F]; <i>présent</i> [F], <i>passé récent</i> [F], <i>passé composé</i> [F], <i>imparfait</i> [F], <i>futur proche</i> [F], <i>futur simple</i> [F]; <i>infinitive</i> [E], <i>imperative</i> [E]; <i>present simple</i> [E], <i>present continuous</i> [E], <i>simple past</i> [E], <i>simple future</i> [E]; regelmatige (voor Frans op <i>-ER, -IR, -RE</i>) en frequente onregelmatige werkwoorden - Frequente voorzetsels - Frequente nevenschikkende en hoogfrequente onderschikkende voegwoorden - Frequente bijwoorden - Zinsdelen: onderwerp, persoonsvorm, lijdend en meewerkend voorwerp - Ontkennende/bevestigende zinnen; mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen * Procedurele kennis <ul style="list-style-type: none"> - Uitspraak van klanken en klankencombinaties, gebruik van woordaccent, articulatie en intonatie - Zelfstandige naamwoorden: getal, genus [F] - Spelling van woorden uit een elementair repertoire - Congruentie: onderwerp-persoonsvorm, bijvoeglijk naamwoord-zelfstandig naamwoord [F] - Lidwoorden: bepaald, onbepaald, samengetrokken [F], delend [F], vervanging door <i>de</i> na hoeveelheid en ontkenning [F] - Voornaamwoorden: persoonlijk (als onderwerp en als lijdend [F] en meewerkend [F] voorwerp), aanwijzend, bezittelijk, vragend - Frequente hoofd- en rangtelwoorden - Bijvoeglijke naamwoorden: meervoud [F], vrouwelijk [F], <i>tout</i> [F], plaats, vergrotende trap, overtreffende trap - Werkwoorden: <i>indicatif</i> [F], <i>impératif</i> [F], <i>infinitif</i> [F], <i>conditionnel de politesse</i> [F]; <i>présent</i> [F], <i>passé récent</i> [F], <i>passé composé</i> [F], <i>imparfait</i> [F], <i>futur proche</i> [F], <i>futur simple</i> [F]; <i>infinitive</i> [E], <i>imperative</i> [E]; <i>present simple</i> [E], <i>present continuous</i> [E], <i>simple past</i> [E], <i>simple future</i> [E]; regelmatige (voor Frans op <i>-ER, -IR, -RE</i>) en frequente onregelmatige werkwoorden - Frequente voorzetsels - Frequente nevenschikkende en hoogfrequente onderschikkende voegwoorden - Frequente bijwoorden - Zinsdelen: onderwerp, persoonsvorm, lijdend en meewerkend voorwerp - Valentie van frequente werkwoorden [F] - Bouw van enkelvoudige en eenvoudige samengestelde zinnen (nevenschikking, onderschikking) - Ontkennende/bevestigende zinnen; mededelende/vragende/bevelende/uitroepende zinnen <p>Met inbegrip van dimensies eindterm Cognitieve dimensie: beheersingsniveau toepassen</p> <p>Richtsnoer ERK: A2</p>

Basisgeletterdheid

- Voortaan focus op SC 2, 4 en 6 wiskunde
- SC 2: lezen, luisteren, spreken, schrijven, mondelinge en schriftelijke interactie
- SC 4: doelen basisgeletterdheid = minimumdoelen: digitaal communiceren, digitale inhoud creëren en beheren
- SC 6 wiskunde: berekeningen uitvoeren met natuurlijke, positieve, decimale getallen, procenten en verhoudingen; maatgetallen en grootheden gebruiken; informatie uit tabellen en diagrammen gebruiken; omtrek van vierhoek en oppervlakte van rechthoek berekenen

Meer transversale sleutelcompetenties

- SC 1, 4, 5, 7, 13, 15, 16
 - Identieke minimumdoelen met leerlijn van 1ste over 2de en 3de graad rekening houdend met context waarin minimumdoel aan bod komt
 - In een aantal gevallen: aanpassingen in functie van de eerste graad
-

Nieuw minimumdoel eerste graad	Minimumdoel 2 ^{de} -3 ^{de} graad
<p>01.01 De leerlingen passen technieken voor eerste hulp bij ongevallen toe in een gesimuleerde leeromgeving.</p> <p>Memorie: <i>Technieken voor eerste hulp bij ongevallen zoals versteking, wonde, bloedneus, brandwonde.</i></p> <p>Aanpassing van de doelzin in functie van de eerste graad</p>	<p>01.01. De leerlingen passen technieken voor levensreddend handelen toe in een gesimuleerde leeromgeving.</p> <p>Memorie: <i>Technieken voor levensreddend handelen zoals technieken van reanimatie (BLS) met een automatische externe defibrillator (AED), technieken in geval van verdrinking, verstikking, hart- en ademhalingsstilstand</i> <i>Herhaling van levensreddende technieken in beide graden is van belang om die technieken nadien systematisch in een noodsituatie te kunnen toepassen.</i></p>
<p>04.03 De leerlingen gebruiken doelgericht basisfunctionaliteiten van toepassingen om digitale inhoud te beheren aan de hand van een aangereikte structuur.</p> <p>Memorie: <i>Digitale inhoud beheren zoals</i> <i>- met behulp van informatiedragers zoals interne en externe opslag;</i> <i>- met behulp van ordeningstechnieken zoals mappenstructuur, ordening op thema.</i> <i>Basisfunctionaliteiten zijn de elementen die nodig zijn om een systeem functioneel te gebruiken zoals het verplaatsen en kopiëren van bestanden. Ze onderscheiden zich van courante functionaliteiten die de basiselementen aanvullen met elementen die de gebruikerservaring verbeteren zoals sneltoetsen gebruiken.</i></p> <p>Aanpassing van de doelzin in functie van de eerste graad</p>	<p>04.03 De leerlingen gebruiken doelgericht courante functionaliteiten van vergelijkbare toepassingen om digitale inhoud te beheren.</p> <p>Memorie: <i>Digitale inhoud beheren zoals</i> <i>- met behulp van informatiedragers zoals interne en externe opslag;</i> <i>- met behulp van ordeningstechnieken zoals mappenstructuur, ordening op thema.</i></p>

Nieuw minimumdoel eerste graad	Minimumdoel 2 ^{de} -3 ^{de} graad
<p>07.01 De leerlingen lichten de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin toe.</p> <p>Voetnoot: Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.</p> <p>Memorie: <i>De democratische rechtsstaat op een bestuursniveau met impact op de leefwereld van leerlingen, zoals gemeente, provincie, gemeenschap, gewest, federaal, Europese Unie.</i> <i>Verantwoordelijkheid van leerlingen zoals een mogelijk individueel of gezamenlijk engagement.</i></p> <p>Aanpassing in de memorie in functie van de eerste graad</p>	<p>07.01 De leerlingen lichten de betekenis, de principes en de werking van de democratische rechtsstaat en hun verantwoordelijkheid daarin toe.</p> <p>Voetnoot: Rekening houdend met de ontwikkeling van leerlingen en de context waarin het minimumdoel aan bod komt.</p> <p>Memorie: <i>De democratische rechtsstaat op een bestuursniveau zoals gemeente, provincie, gemeenschap, gewest, federaal, Europese Unie.</i></p>
<p>16.01 De leerlingen beschrijven kunst- en cultuuruitingen vanuit eigen waarneming.</p> <p>Memorie: - Kunstuitingen zoals dans, theater, film, game, graffiti, kledij, landschap, lied. - Cultuuruitingen zoals sociale gewoonten, voorstellingen, rituelen, tradities, uitdrukkingen. - Eigen waarneming zoals ervaren en beleven, memoriseren en herkennen en zintuiglijk waarnemen.</p> <p>Extra minimumdoel in de eerste graad, niet in de 2de-3de graad</p>	<p>/</p>

7de leerjaar hoger onderwijs

➤ Vandaag: eindtermen 3de graad tso/kso

Vanaf 1 september 2025:

➤ Selectie van minimumdoelen D/A-finaliteit 2de en 3de graad

➤ Quasi volledige selectie minimumdoelen SC 2 Ne, 3 Fr of En, 6 Wi, 13 Leercompetentie

➤ Uitgebreide selectie minimumdoelen SC 6 We en STEM, SC 15 loopbaancompetentie

➤ Specifieke minimumdoelen

➤ Onderzoekscompetentie “De leerlingen doorlopen een onderzoekscyclus in samenhang met inhoud van het zevende leerjaar gericht op het hoger onderwijs.”

➤ Minstens één minimumdoel in functie van doelgroep en doorstroom hoger onderwijs, uit selectie van (specifieke) minimumdoelen uit wetenschapsdomeinen Moderne talen, Wiskunde, Biologie, Chemie, Fysica, STEM, Aardwetenschappen, Bewegingswetenschappen, Gedragwetenschappen en Economie

➤ i.f.v. kennismaken met eigenheid en complexiteit wetenschapsdomein